

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Rättsgrunder I

MÖD har uppdragit åt RAÄ att avge yttrande om påtaglig skada på riksintresset Härnösand vid ändrad detaljplan. I denna roll, vilken faller under domstolens ansvar att säkerställa att ärendet blir så utrett som dess beskaffenhet kräver (8 § FL), ikläder sig RAÄ rollen som domstolssakkunnig (extern sakkunnig).

Förvaltningsdomstols allmänna möjlighet att förstärka rättens sakkunskap genom anlitan av sakkunnig statueras i 24 § FPL. Bestämmelsens andra stycke hänvisar till tillämpliga bestämmelser i 40 kap rättegångsbalken (RB), som reglerar bl.a. jäv, val av sakkunnig och skyldighet som medföljer uppdraget.

I 40 kap. § 1 RB redogörs för att "*Finnes för prövning av fråga, vars bedömning kräver särskild fackkunskap, nödigt att anlita sakkunnig, äger rätten över frågan inhämta yttrande av myndighet eller tjänsteman eller annan, som är satt att tillhandagå med yttrande i ämnet, eller ock uppdraga åt en eller flera för redbarhet och för skicklighet i ämnet kända personer att avgiva yttrande.*" En domstolssakkunnig ska vara ojävig i förhållande till parterna (40 kap 2 § RB).

Enligt 40 kap. 3 § RB gäller att innan sakkunnig utses, bör tillfälle lämnas parterna att yttra sig i frågan. I aktuellt ärende har parterna ej haft möjlighet att yttra sig om val av sakkunnig utan det är MÖD som bestämt frågan om domstolssakkunnig.

MÖD har ingen garanti om att den tillfrågade myndigheten ger uppdraget till en ansvarig handläggare med de krav om redbarhet och skicklighet som RB stipulerar. Domstolssakkunnig kan därmed komma att tillsättas olika från fall till fall inom myndighetens ramar. RB medger inte någon kvalifikations-prövning av sakkunniga.

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Rättsgrunder II

Syftet med sakkunnigutlåtande är att förse rätten med kunskap i de mål det anses behövt. Av vikt är därför att sakkunnigutlåtandet redogör för de tankar och argument som den sakkunnige lägger till grund för utlåtandet, inte bara vad den sakkunnige anser. Det följer av 40 kap. 7 § RB. Det innebär att även de fakta och särskilda erfarenhetssatser som den sakkunnige har använt för att nå slutsatsen ska anges.

Sakutlåtande utgör ej bevis i rättslig mening. Det är av vikt att domstolen antar en försiktighet visavi sakutlåtande och intar en självständig och kritiskt förhållningssätt till sakkunnigutlåtandet¹.

Rätten är inte bunden av något som framförs av den sakkunnige, varken erfarenhetssatser, iakttagelser eller slutsatser².

HD uttalade i NJA 1992 s 446 att domstolen alltid måste beakta risken för att en sakkunnig identifierar sig med någon av parterna, medvetet eller omedvetet.

I frågor där det förekommer motstridiga uppfattningar bland sakkunniga är det inte önskvärt att rätten, eller en utomstående med delegerad kompetens, ska utse en sakkunnig vars ståndpunkt okritiskt ska ligga till grund för avgörandet.

1 Westberg, Peter: Anskaffning av bevisning i dispositiva tvistemål, Stockholm 2010. sid. 544.

2 Edelstam, Henrik: Sakkunnigbeviset: en studie rörande användningen av experter inom rättsväsendet. Uppsala, 1991. sid. 379f

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Värdering av sakkunnigutlåtande

Det finns starkt stöd för att följande faktorer beaktas vid domstolarnas värdering av sakkunnigbevisning³:

1. Den sakkunniges kompetens.
2. Underlaget som den sakkunnige har använt för att nå sin slutsats, alternativt förutsättningarna för den sakkunniges bedömning.
3. Vilka skäl den sakkunnige har åberopat till stöd för sin slutsats.

Följande faktorer indikerar om **att negativt påverka värdet från den sakkunniges utlåtande:**

1. Bristande kompetens, sakkunskap eller erfarenhet inom det aktuella området.
2. Bristande underlag för bedömningen.
3. Bristande självständighet i förhållande till parterna, både av ekonomisk och ideell natur.
4. Bristande argumentation på så sätt att samband saknas mellan grunder och slutsatser eller att relevanta förutsättningar är utelämnade.
5. Potentiellt felaktiga ställningstaganden till grund för bedömningen, till exempel att ett omdiskuterat faktum har tagits för givet.

3 Kajsa Johansson. 2013. Vem kan man lita på? Rättens granskning av sakkunnigbevisning. JURM02 Examensarbete. Lunds universitet.

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande I

Om andra sakkunniga har uttryckt avvikande uppfattning eller tveksamheter försvagas värdet av sakkunnigutlåtande, liksom om jävsförhållanden enligt RB skulle föreligga. Om den sakkunnige har åberopat få grunder eller blivit motsagd av andra sakkunniga utgör det indikationer på att bevisvärdet minskar.

I aktuellt mål finns skäl att ifrågasätta RAÄs yttrande och dess bevisvärde.

Av CVn (bilaga 1) som inhämtats för de handläggare/enhetschefer som ansvarat för RAÄs yttrande i aktuellt mål framkommer att:

1. Ingen har någon redovisad utbildning inom miljöjuridik med koppling till sakfrågan om påtaglig skada - riksintressen och att endast t f enhetschef, Rickard Sohlenius, har någon utbildning inom kulturarv (Kulturmiljö 15p).
2. Att ansvarig handläggare, Anders Hedlund, är utbildad inom miljö- och hälsoskydd och har en yrkeskarriär inom MKB.
3. Att ansvarig enhetschef, Qaisar Mahmood, saknar utbildning inom både miljöjuridik och kulturarv.
4. Inhämtad information från registrator (RAÄ)⁴ visar vidare att Rickard Sohlenius ej medverkat i något annat yttrande på uppdrag av domstol angående påtaglig skada – riksintresse än i aktuellt ärende och att Anders Hedlund endast medverkat i två yttranden på uppdrag av domstol, där inget av ärendena lett fram till bedömningen påtaglig skada av riksintressen.

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande

Qaisar Mahmood är med omedelbar verkan fr o m 2019 02 04 ej längre chef för enheten för kulturmiljöintegration, RAÄ, på grund av att en oberoende konsultrapport redovisat att Mahmood utsatt flera medarbetare för kränkande särbehandling (bilaga 2). De tre medarbetare som kränkts har mångårig erfarenhet inom myndigheten och har samtliga medverkat i offentlig diskussion om RAÄs upplevda kompetensproblem och status som expertmyndighet (bilaga 3).

RAÄ har under senare år varit föremål för en omfattande debatt huruvida myndighetens status som expertmyndighet och ämneskompetens har försämrats, vilken bl.a. uppmärksammat problem identifierade med den enhet inom RAÄ som ansvarat för yttrande i aktuellt ärende.⁵

E-post från Richard Sohlenius (2019-05-08) redovisar att RAÄ inte har någon internutbildning för handläggare om hur att förfara vid myndighetsutlåtanden till domstol (bilaga 4). Han uppger vidare att yttranden beslutas om i samråd med handläggare med olika kompetens, däribland juridisk kompetens.

Det finns dock inget disponibelt bevismaterial som styrker detta. Ingen av ansvariga handläggare/chefer kan redovisa någon miljöjuridisk utbildning som svarar mot aktuellt ärende. Så länge myndigheten vägrar att offentligt redovisa eventuell intern e-postkorrespondens som förevarit så kan myndigheten heller ej bevisa att någon kompletterande miljöjuridisk bedömning ägt rum.

Sakägarna bedömer sammanfattningsvis att redovisade faktorer inverkar negativt på bevisvärdet av RAÄ:s yttrande och finner bristerna principiellt besvärande när domstol begär in myndighetsutlåtande (se tabell nedan).

⁵ Se t.ex. SvD, "Kritiken: Det "lärdä verket" håller på att avveckla sig" 2019 04 19; Föreningen för samhällsplanering: "Debatt: Kulturmiljöarbete under avveckling – vad ska vi ha Riksantikvarieämbetet till egentligen?" 2015 09 06; DN, "Kulturarvet marinerats i politik" 2016 12 12; SvD, " Museichefer utan kunskap förödande för kulturarvet" 2017 09 26; Fokus, "Wong: »Det här är vad journalister ska göra«, 2018 03 09.

Faktor som indikerar negativ inverkan på sakkunnigutlåtande	Anders Hedlund, ansvarig handläggare	Qaisar Mahmood, ansvarig avdelningschef	Rickard Sohlenius, tf enhetschef
Bristande kompetens, sakkunskap eller erfarenhet inom det aktuella området.	Utbildad miljö- och hälsoskyddsinspektör; saknar särskild utbildning inom miljöjuridik och/eller kulturarv; medverkat vid riksintresseutbildningar 2016-2017 men ej ansvarat för skriftligt mtrl och/eller avsnitt om påtaglig skada – riksintresse.	Utbildning inom statsvetenskap/nationalekonomi, socionomexamen; saknar särskild utbildning inom miljöjuridik och/eller kulturarv; ej medverkat i RAÄs riksintresseutbildningar 2015-2017	Fil. kand. arkeologi, etnologi, kulturgeografi, idéhistoria; har 15 p kulturmiljö men saknar särskild utbildning inom miljöjuridik; ej medverkat i RAÄs riksintresseutbildningar 2015-2017
Bristande underlag för bedömningen.	Det framgår ej av yttrandet att handläggaren verkligen tagit del av och begrundat de handlingar som anges ha inhämtats; begreppet läsbarhet definieras ej och härleds ej utifrån den definition som följer av RAÄs handbok; yttrandet redogör inte för vilket hotellförslag (total byggnadsyta, höjd, volym) som granskats.	Ej aktuellt	Ej aktuellt
Bristande självständighet i förhållande till parterna, både av ekonomisk och ideell natur.	Indikationer om bristande opartiskhet i samband med kontakter med parterna före, under och efter besök i Härnösand, 2018 12 04 (se aktbilaga 2019 02 04)	Ej aktuellt	Ej aktuellt

Faktor som indikerar negativ inverkan på sakkunnig-utlåtande	Anders Hedlund, ansvarig handläggare	Qaisar Mahmood, ansvarig avdelningschef	Rickard Sohlenius, t f enhetschef
Bristande argumentation på så sätt att samband saknas mellan grunder och slutsatser eller att relevanta förutsättningar är utelämnade.	Referenser till tillämpliga delar i MB, rättskällor, NVs Allmänna Råd saknas., vilket andra externa sakkunniga kritiserat ¹ ; Hänvisningar till RAÄs handbok följs ej upp i beslutsmotivering. Redovisning av påverkan på läsbarhet (Östanbäcken) utgör ett påstående utan faktaredovisning om vad som legat till grund för slutsats.	Ej aktuellt	Ej aktuellt
Potentiellt felaktiga ställningstaganden till grund för bedömningen, t.ex. att ett omdiskuterat faktum har tagits för givet.	Bedömning om påverkan på läsbarhet av Östanbäcken tvistlig liksom fråga om påtaglig skada; redogör ej för osäkerhet p g a kort tid och begränsade siktförhållandena vid besiktning 2018 12 04; analyserar ej MKB:ns resultat där sex av nio beskrivna värden anges påverkas permanent och negativt och rättsliga implikationer av detta	Ej aktuellt	Ej aktuellt

¹ Gabriel Michanek, professor i miljöjuridik, Uppsala universitet: "Förarbetsuttalanden ska beaktas när man bedömer hur yttrandet ska utformas, liksom när domstolen beslutar. Förarbeten är en "rättskälla" (när man bedömer vad som gäller rättsligt), även om de inte är formellt bindande (såsom lagtexten)." E-post 2019 01 08; Nils Ahlberg, Fil dr landskapsplanering/konstvetenskap och ordf. ICOMOS Sverige : "Under alla omständigheter kan ni kräva att de bedömningspunkter som nämns i Naturvårdsverkets allmänna råd och RAÄ:s handbok ska belysas, tycker jag. Det borde vara en generell praxis". E-post 2019 01 04.

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 1

2003-10-31

1 (2)

Curriculum Vitæ

Namn: Anders Hedlund
Född: 27 januari 1959
Civilstånd: Sammanboende

Högskoleutbildning:	Matematik 20 p	1979
	Miljö- och hälsoskyddslinjen 120 p	1982
	Limnologi 10 p	1982
	Miljötoxikologi 10 p	1983
	Luftvård 10 p	1983
	Djurskydd 5 p	1984
	Miljöskydd 10 p	1987
	Arkeologi 2 p	1989
Doktorandutbildning:	Environmental Policy in the Nordic countries 5 p	1996
Övrig utbildning:	Chefsutbildning, Göteborg Management Institute	1989
	Miljörevision, Arthur D Little Inc	1990
	Lärarytelse för Miljöbalken, Miljödepartementet	1998
Anställningar:	Miljöchef, Svenljunga kommun	1983-01 – 1986-09
	Miljöchef, Ulricehamns kommun	1986-10 – 1990-08
	Universitetsadjunkt, Umeå universitet	1993-09 – 2001-06
	Uppdragsledare, Tyréns AB (inkl föregångare)	1990-09 –
	Avdelningschef, Tyréns AB	2003-09 –
Verksamhet:	Miljökonsekvensanalyser (MKB och Miljöbedömning av planer/program) Miljöaspekter i infrastruktur- och bebyggelseplanering Miljöledning i privata och offentliga organisationer Utbildning, kortkurser om miljöledning, MKB, Miljöbalken, m m Utbildning, kursledare för återkommande kurser som: <ul style="list-style-type: none">• Miljörevision och miljöledning C 10p (1995-2001)• Miljökonsekvensanalys C 10p (1993-1999)• Nordisk masterkurs i MKB 5p (1994-1995)	
Referenser:	Banverket, BFAB, Birka Energi AB, Boverket, EU-kommissionen, Landtinget Västmanland, Gävleborg m fl, Länsstyrelsen i Stockholms län, Kommunförbundet, Naturvårdsverket, Nordiska ministerrådet, Regionplane- och trafikkontoret, Skanska m fl byggherrar, Stockholms Stad m fl kommuner, Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), Tekniska Högskolan (KTH), Vägverket.	

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 1

2003-10-31

2 (2)

Publikationer (1996 -)

Förväntan och frustration – om sambandet mellan miljöpolitik och fysisk planering 1: Bärkraftig utveckling i samhällsplaneringen. Rapport 1626. Naturvårdsverket 1996.

Case studies on Strategic Environmental Assessment. Volume 1: Comparative analysis of case study findings, conclusions and recommendations. Volume 2: Case studies. (Mens en Ruzimic) European Commission (DG XI) 1997. (Tillsammans med Maria Partidava, Silvan Noolboom och Ann Ducom).

Förutsättningar för regional miljöpolitik. Promemoria nr 4. Regionplane- och trafikkontoret, Stockholms Läns Landsting 1997.

MKB för detaljplan. Minirapport nr 25. Svenska kommunförbundet 1998.

Program för strategisk miljöbedömning av Regionplan 2000. Promemoria nr 16. Regionplane- och trafikkontoret, Stockholms Läns Landsting 1999.

Miljöbedömning av regionala strukturalternativ. Promemoria nr 11. Regionplane- och trafikkontoret, Stockholms Läns Landsting 2000.

Strategisk miljöbedömning i Sverigebild planering. Reflektioner över förutsättningar, metoder och metoder. 1: Översiktsplanering för hållbar utveckling. SAMS-rapport. Boverket och Naturvårdsverket 2000.

Planera med miljömål! Fallstudie Stockholmsregionen miljöbedömning av Regionplan 2000. SAMS-rapport. Boverket och Naturvårdsverket 2000. (Samma innehåll som närmast nedanstående)

Arbete med strategisk miljöbedömning i Regionplan 2000. Arbetspromemoria nr 6. Regionplane- och trafikkontoret, Stockholms Läns Landsting 2000.

Strategiska miljöbedömningar – ett användbart instrument i miljöarbetet. Rapport 5109. Naturvårdsverket 2000.

Miljökravalternativ i regional planering. Promemoria nr 11. Regionplane- och trafikkontoret, Stockholms Läns Landsting 2001. (Tillsammans med Peggy Lerman).

Experimentera miljö 1: Miljö – genomgång av nationell politik och en aktörstudie. Storstadspolitik 4:2003. Regionplane- och trafikkontoret, Stockholms Läns Landsting 2003.

Övrigt

Medlem av föreningen Miljöerfaren i Sverige (MIS)

Kontaktperson i det Nordiska Nätverket för MKB

Ledamot av styrelsen för Tyréns Förvaltning AB 1995-1998

Ledamot av styrelsen för Sven Tyréns Stiftelse 1995-1998

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 1

CV Qaisar Mahmood:

”Jag har inte läst något om kulturarv”⁷

En genomgång av Mahmoods CV som Samhällsnytt gjort bekräftar det han själv skriver i Fokus. Hans utbildning består av 60 poäng statsvetenskap, 40 poäng nationalekonomi, 40 poäng filmvetenskap, 20 poäng ekonomisk historia, 10 poäng praktisk retorik och 10 poäng arabiska.

– Det är inget konstigt. Det vet varenda en som har sett mitt CV, säger Mahmood.

– **Jag har läst statsvetenskap och nationalekonomi. Jag har en socionomexamen. Jag har inte läst någon poäng arkeologi på universitetet eller något om kulturarv, fortsätter han.**

7 <https://samnytt.se/sveriges-kulturarvschef-qaisar-mahmood-jag-har-inte-last-nagot-om-kulturarv/>

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 1

CV Qaisar Mahmood:

Journalisten Ola Wong svarar på Qaisar Mahmoods krönika »den digitala viskleken« i Tidskriften Fokus, 9 mars 2018:

”Jag begärde ut Mahmoods ansökningsbrev och cv från Riksantikvarieämbetet. I ansökningsbrevet nämner inte Mahmood något om kulturarv, fornlämningar eller kulturmiljö. Istället framhäver han som en styrka sitt deltagande i samhällsdebatten i »identitetsfrågor«, liksom erfarenhet från ungdomsstyrelsen och »utvecklings- och utvärderingsarbete« Som Mahmood själv skriver i Fokus har hans utbildning (socioonomexamen) »noll koppling« till Riksantikvarieämbetets kärnuppgift. Ett kännetecken för new public management är att separera chefsroller från kärnverksamheten.

Istället för ökad effektivitet blir resultatet dock ofta dysfunktion och konflikter på de berörda myndigheterna. Riksantikvarieämbetets kulturmiljöavdelning under Mahmoods ledning är ett exempel på nyss nämnda. SACO och ST samt skyddsombud har förgäves larmat om mobbning, kränkande särbehandling och auktoritär ledarstil med härskartekniker från Mahmood.

De skriver att ledningen (Mahmood) uppfattas som otydlig och frånvarande gällande sakfrågorna och det är en orsak till de leverans- och kvalitetsproblem avdelningen haft.”⁸

8 <https://www.fokus.se/2018/03/wong-det-har-ar-vad-journalister-ska-gora/>

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 1

CV Rikard Sohlenius

RAÄ-2018-3840

CV

Rikard Sohlenius [REDACTED]
Folkungavägen 25
191 50 Sollentuna
Telefon: 070-212 91 67
rikard.sohlenius@gmail.com

Utbildning

Magisterexamen, Stockholms universitet aug 1988-aug 1996
- Arkeologi, 80p
- Etnologi, 40p
- Kulturgeografi, 20p
- Idéhistoria, 20p

Övrig universitetsutbildning, Stockholms universitet aug 1985-juni 1986
- Kulturmiljövärd, 15p
- Vetenskapsteori, 5p

Övrig utbildning, Jokkmokk
- Kraftverksoperatör (vapenfri tjänstgöring) jan 1991-nov1991

Gymnasial utbildning, Sollentuna aug 1986-jun 1988
- Tre år på fyraårigt tekniskt gymnasium

Anställningar

Riksantikvarieämbetet okt 1998-pågår
- 1998-2002
Handläggning Fornminnesregistret (FMR), samt stöd till FMR-digitalisering runt om i landet.
- 2000-2002
Fornminnesinventering i BD-, D- och G-län.
- 2003-2006
Ansvarat för driftsättningen av FMS samt för kvalitetssäkringen av de digitala uppgifterna från FMR.
- 2006-2014
Frågor kring fornminnesinventeringar, fornminnesbegreppet, dokumentation av forn lämningar och landskap, biologiskt kulturarv, kulturmiljöfrågor i skogen

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 1

CV Rikard Sohlenius

RAÄ-2018-3640

och i fjällområdet, samt GIS. Under två år samordnare för arbetslag. Har haft särskilt ansvar för:

- Projektledning för samverkansprojektet Kvalitetssäkring Skog och historia, vilket drevs tillsammans med Skogsstyrelsen och i samverkan med länsstyrelserna och länsmuseum.
- Projektledning för en förstudie kring processen för FMIS (avdelningsövergripande).

2014-2018

Programmet Digital Arkeologisk Process (DAP). Projektledare för verksamhetsutvecklingsprojektet Janus med syfte att skapa en större tydlighet och snabbhet i processen samt en mer användaranpassad information med hög och jämn kvalitet, bland annat genom att se över styrning och stöd samt roller och ansvar.

2018-pågående

Sedan 1 oktober tf. enhetschef för enheten för kulturmiljöintegrering vid Kulturmiljöintegrering. Verksamhets-, personal- och arbetsmiljöansvar.

Förtroendeuppdrag

Skyddsombud

2008-2009

Förtroendevald i SACO:s styrelse vid Riksantikvarieämbetet

2009-2010

Referenser

Lämnas på begäran.

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 2

Qaisar Mahmood ej längre chef för kulturmiljöavdelningen, RAÄ⁹:

Du är här: [Hem](#) > [Arkiv](#) > [Information om personalförändring](#)

Information om personalförändring

Qaisar Mahmood är sedan i fredags inte längre chef för kulturmiljöavdelningen. Beslutet är fattat mot bakgrund att en oberoende konsult bedömt att han utsatt flera medarbetare på avdelningen för svårande särbehandling. Diskussioner förs just nu med Qaisar om huruvida framtida roll i styrelseteget.

Ersättscheferna Henrik Tsalavris är från och med i fredags utsedd som tillförordnad avdelningschef för kulturmiljöavdelningen.

Kulturmiljöavdelningen har fått informationen under eftermiddagen.

För frågor kontakta Lina Arrebrus eller Khalid Wedan.

[Skriv ut](#)

9 <https://samnytt.se/qaisar-mahmood-avskedas-som-chef-for-kulturmiljoavdelningen/>

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 2

E-post Nikos Tsakiridis, tf avdelningschef, Kulturmiljöavd., RAÄ

E-post 2019 02 14 kl 08:49:

Hej!

Nikos Tsakiridis är för närvarande tf avdelningschef för Kulturmiljöavdelningen. Hemsidan kommer att uppdateras i enlighet med detta

Vänliga hälsningar

Registrator

Riksantikvarieämbetet
Administrativa avdelningen

Box 1114
621 22 Visby

E-mail: registrator@raa.se

Från: Agronova <anders@agronova.se>

Skickat: den 13 februari 2019 17:46

Till: registrator <registrator@raa.se>

Ämne: Re: Kontaktperson Kulturmiljöavd

Hejsan,

Vid besök på hemsidan <https://www.raa.se/kontakta-oss/kulturmiljoavdelningen/> idag så anges att Qaisar Mahmood är kontaktperson, med länk till hans epostadress.

Qaisar Mahmood finns dock ej längre listad som medarbetare på kulturmiljöavd. varför det framstår som lämpligt att kontaktperson uppdateras.

Vänligen,

Anders Fahlén

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 2

avonova

Stockholm den 17 december 2018

Konsultrapport 2018-12-17 från Avonova
angående ärende om kränkande
särbehandling, kulturmiljöavd.. RAÄ
Myndigheten har vägrat att lämna ut annat
än redovisad maskerad rapport. Ärendet är
överklagat till Kammarrätten i Stockholm
(Målnr. KR 2102-19).

Preliminär rapport

Ej korrekturläst pga tidsbrist
Benämningar kan vara felaktiga
Slutsats ändras dock inte

Till
Knut Weibull
Överantikvarie

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 2

2015-03-10

a

Innehåll

Utredningen

◦ Initiering av utredningen	sid 3
• Genomförande av utredningen	sid 3
• Utredningsmetod	sid 3
•	sid 3
• Vägledning till föreskrifterna	sid 4
• Arbetsgivarens ansvar enligt AFS 2015:4	sid 4
• Utredarens möte och kommunikation med AG	sid 5
• Utredarens möte och kommunikation med QM	sid 14
• AG:s genmäle	sid 21
• Analys och slutsatser	sid 23

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 2

Innehåll

Utredningen	sid 3
• Initiering av utredningen	sid 3
• Genomförande av utredningen	sid 3
• Utredningsmetod	sid 3
• Vägledning till föreskrifterna	sid 4
• Arbetsgivarens ansvar enligt AFS 2015:4	sid 4
• Utredarens möte och kommunikation med OB	sid 5
• Utredarens möte och kommunikation med QM	sid 6
• OB:s genmäle	sid 7
• Analys och slutsatser	sid 11
Bilaga 1	
Bilaga 2	
Bilaga 3	

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 2

FRÖNSÅS 2015-03-24

Innehåll

Utredningen

• Initiering av utredningen	sid 3
• Genomförande av utredningen	sid 3
• Utredningsmetod	sid 3
• Utredningens resultat	sid 3
• Vägledning till föreskrifterna	sid 4
• Arbetsgivarens ansvar enligt AFS 2015:4	sid 4
• Utredarens möte och kommunikation med LG	sid 5
• Utredarens möte och kommunikation med QM	sid 14
• LG:s genmäle	sid 21
• Analys och slutsatser	sid 23

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 3

Debattartikel SvD 2017-10-31, Alexander Gill, Kulturmiljöavd. RAÄ¹⁰

Debatt Kulturarvskontrollen

Kulturarvet har använts i politiska syften i årtal

Ola Wong målar upp en bild av arkeologisk forskning som förstör och nedmonterar museernas samlingar, skrev arkeologihistorikern Ingrid Berg i SvD. Hennes kritik är besynnerlig, eftersom utvecklingen pågått under många år, menar Alexander Gill i dr i arkeologi.

Publicerat 2017-10-31

■ ■ ■

I den senaste numret av Kulturarvsrådet har Ingrid Berg skrivit en artikel om arkeologiska utgrävningar. Ingrid Berg skriver om arkeologiska utgrävningar som förstör och nedmonterar museernas samlingar, vilket är en mycket intressant och viktig fråga. Det är dock inte Alexander Gill som skriver om debatten, utan Ola Wong (se till) som i tidigare nummer har skrivit om Ingrid Bergs kritik i arkeologi.

Arkeologihistorikern Ingrid Berg hävdar inte igen sig i Ola Wongs beskrivning av arkeologin. Att det skulle finnas en intygetrik grupp arkeologer som främst inresserat sig för samtida identitetsspeleik på bekostnad av att hitta "sanningen om det förtumna" menar hon är en bild.

Bergs kritik är besynnerlig, eftersom den utveckling som Wong kritiserat varken är ny eller odebaterad i arkeologivärlden.

På hösten år 2000 sätts projektet Agenda Kulturarv, inriktat för identitetsfrågor i kulturmiljövärden och på museer kan spåras tillbaka till denna händelse. Initiativet togs av en grupp chefer på Riksantikvarieämbetet, länsmuseer och fänsstyrelser som ville förändra arkeologernas arbete så att den bättre stämde överens med samhällets behov. Ambitionen var att kulturmiljövärden skulle bli ett instrument för att mäta upp integrationspolitiken och mångfaldssambanden.

Wongs anklagelser mot arkeologer absurda

KULTURARVSKONTROLLEN

14 okt 2017

Debatt

Det här är en argumenterande text med syftet att påverka. Artiklarna som uttrycks är skribentens egna.

10 <https://www.svd.se/kulturarvet-har-anvants-i-politiska-syften-i-aratal>

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 3

Av underlagsdokument till Agenda kulturav framgår att arkeologernas arbete inte ansågs vara tillräckligt demokratiskt förankrat. Arkeologerna uppträdde som auktoriteter och agerade som om arbetet med att skydda och bevara historiska miljöer var ett självändamål. Målet för projektet blev därför att öka allmänhetens delaktighet i kulturmiljövården.

Frågan om vad som borde skyddas och bevaras för framtiden skulle inte vara en exklusiv angelägenhet för arkeologer och historiker.

I stället var tanken att bereda plats för andra grupper i diskussionerna om utformningen av det kollektiva minnet.

I praktiken innebär Agenda kulturav en maktöverskjutning där de historiska experternas inverkan över representationen av det förflutna minskade. Kritiken mot Agenda kulturav från arkeologer och historiker blev också hård.

Namnen på några av de inflytelserika arkeologer som Wong förmodligen syftar på framgår av inläggen i debatten. Flera av dem har lagt fram sina doktorsavhandlingar på institutionen för arkeologi i Stockholm, där Berg själv disputerat.

Kritiken blev inte stödd för projektet. Agenda kulturav lever ännu kvar i förvaltningen. Utställningen "History unfolds" på Historiska museet (som pågår till den 19 november), där konstnärer beretts plats för sina tolkningar, är ett exempel på maktöverskjutningen. Riksantikvarieämbetets "Vision för kulturmiljöarbetet 2030" är ett annat. Kulturmiljöförvaltningen ska fortsätta vara ett instrument för att nå integrationspolitikens mål och vara till nytta för samhällets behov.

Bergs bristande kunskap om kulturmiljövårdens sena historia är inte unik. Hon har gott sällskap med regeringen.

I den nyligen presenterade kulturavpropositionen beskrivs kulturavspolitiens framväxt och hur den genom åren använts av staten för att tjäna olika syften: för att förhålla en kungamakt och till att bygga en nation. Agenda kulturav ambition att använda historien som instrument för att tjäna vår tids syften diskuteras däremot inte alls.

Agenda kulturav ligger i konflikt med de kulturpolitiska målet att kulturen ska vara fri och oberoende. Istället för att anklaga Wong för att måla upp en bild av samtidens arkeologi borde Berg och andra arkeologer uppskatta den energi med vilken han granskar statens nutida bruk av historien vid våra museer och inom kulturmiljövården.

Alexander Gill

Alexander Gill är fil dr i arkeologi.

”

I praktiken innebär Agenda kulturav en maktöverskjutning där de historiska experternas inverkan över representationen av det förflutna minskade.

”

Bergs bristande kunskap om kulturmiljövårdens sena historia är inte unik. Hon har gott sällskap med regeringen.

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 3

Debattartikel SvD 2018-08-14, Leif Gren, Kulturmiljöavd., RAÄ, mfl.

Debatt Kulturarvsdebatten

”Riksantikvarien låtsas att kompetensen finns kvar”

”En farlig väg att gå”, menar fyra arkeologer och före detta fornminnesinventerare om att Riksantikvarieämbetet monterat ned kompetensen att inventera och tolka fornlämningar.

Riksantikvarieämbetet

📄 🗨️ 📧

Arkivbild från RAÄ. Enabling. Foto: Fredrik Sandberg/TT

Riksantikvarieämbetet har mer eller mindre oavbrutet sedan 1600-talet haft kunskaper att inventera och tolka fornlämningar, men under de senaste åren har kompetensen avskaffats.

Ola Wong har i SvD uppmärksammat hur antikvarisk kunskap försvunnit hos statliga museer, men även att [Riksantikvarieämbetet](#) har samma problem.

Den samlade källan till information om fornminnen är fornminnesregistret. Fornminnesinventering genomfördes främst 1938–2003, och under dessa år hade Riksantikvarieämbetet upp till en tjugotal fast anställda experter.

Debatt

Det här är en argumenterande text med syfte att påverka. Åsikterna som uttrycks är skribentens egna.

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 3

Men fältarbetet som är avgörande för att upprätthålla kompetensen har upphört.

Det var därför med förvåning som vi läste riksantikvarien Lars Amréus svar, "Osant om fornummen", till Dan Korn i [tidskriften Axxess 2015](#). Riksantikvarien låtsas att kompetensen finns kvar på myndigheten, men det är faktiskt inte sant. Dan Korn har rätt. Att läget är kritiskt bekräftas av rapporten "Foranninner: Et skogen, utvärdering av ett kvalitetssäkringsprojekt", av Governo AB 2017.

Konsultrapporten betonar att man upplever att Riksantikvarieämbetets ansvarsagande för kompetensutvecklings- och kvalitetsfrågor har minskat.

Vad för försvann kunskapen från myndigheten? När kulturminister Alice Bah Kuhnke tillträdde under 2014 beslutade hon genast om en ändrad instruktion för Riksantikvarieämbetet. I den tidigare instruktionen från 2007 angavs att Riksantikvarieämbetet ska "leda och samordna arbetet med att bygga upp kunskapen om kulturmiljöer, kulturminnen och kulturföremål". Kulturministern ändrade detta till att Riksantikvarieämbetet ska "följa och stödja det regionala kulturmiljöarbetet".

Efter kulturministerns ingripande fanns det inte längre något krav från regeringen på att bygga upp kunskap hos Riksantikvarieämbetet. Därefter har nedmonteringen av den antikvariska kunskapen och kompetensen inom flera områden genomdrivits under ledning av riksantikvarien Lars Amréus och avdelningschefen Qaisar Mahmood.

Det är inte önskvärt att vrida klockan tillbaka femton år, men den uppkomna situationen kräver åtgärder. Att avskaffa den samlade kompetensen om landets historiska spår i landskapet är en farlig väg att gå. Det skadar inte bara arkeologin, utan kan även bädda för populism och olika missbruk av historieskrivningen. Även förstörelsen för hur människans påverkar landskaps utveckling genom årtusenden utarmas.

Konsekvensen av kulturministerns beslut är att det är någon annan än Riksantikvarieämbetet, oklart vem, som ska tillhandahålla expertkunskap om fornlämnningar. Konsulter är en lösning, men då fornlämnningar är skyddade enligt lag är det inte rättsäkert att överlåta lagtillsynen till "lögstjudande" privata aktör.

”

Riksantikvarien låtsas att kompetensen finns kvar på myndigheten, men det är faktiskt inte sant.

”

Det är inte önskvärt att vrida klockan tillbaka femton år, men den uppkomna situationen kräver åtgärder.

AVEN

Wang till Rao Eicknes högra hand: "Du hittar på"

ARKULTUREN
FRÖ
19 JUNI 2018

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 4

E-post, Lena Odeberg, Naturvårdsverket, Tina Mathiesen, RAÄ, Mikael Jakobson, Rikard Sohlenius, RAÄ, 2019 04 26 – 05-08:

Följande frågor mejlades 2019 04 26 till tidigare handläggare, Lena Odeberg, som ansvarat för riksintressefrågor hos RAÄ ("LO"; numera Naturvårdsverket):

"Jag kontaktar dig med några frågor från din tid som handläggare av bl.a. riksintressefrågor vid Riksantikvarieämbetet (RAÄ). Jag har tagit del av ditt yttrande gällande Nobel Centret/Blaiseholmen och tycker det är väl utfört med tanke på den nya förvaltningslagen och loav på beslutsmotiveringar.

1. Fick du/ni som verkade som handläggare av riksintressefrågor någon form av internutbildning hos RAÄ hur att utforma myndighetsutlåtanden när Mark- miljödomstolar samt Mark- och miljööverdomstol (MÖD) begärt yttranden om rättsärenden kring riksintressen och påtaglig skada
2. Har RAÄ ställt krav på särskild sakkunskap för handläggare som delegerats att yttra sig enligt 1 ovan?
3. Minns du om ditt förslag till yttrande gällande Nobel Centret (P 1535-17) ledde till några interna diskussioner hos RAÄ/avd. chef innan beslut fattades?
4. Är det du som var ansvarig för de pdf och PowerPoint-presentationer som RAÄ använt sig av under riksintresseutbildningar visavi länsstyrelser/kommuner under perioden 2015-2017?

(<https://www.raa.se/samhallsutveckling/riksintresse-for-kulturmiljovarden/riksintresseutbildningar/>)

5. Minns du vem som var ansvarig från RAÄ vad gäller utbildning inom "Block III - Att bedöma påtaglig skada" på de regionala utbildningsseminarier som hölls i Varberg (2015), Karlskrona, Jönköping, Stockholm (2016), samt Umeå och Örebro (2017)? Frågan ställs då detta inte framgår från pdf-filer.

Tacksam för dina svar."

Den 30 april svarar LO:

Hej, jag får be dig att vända dig direkt till Riksantikvarieämbetet med dina frågor eftersom frågorna rör deras verksamhet och jag inte arbetar där längre.

Med vänlig hälsning

Lena Odeberg

Lena Odeberg hänvisar således tillbaka till RAÄ även om det är endast tre personer som kan svara på fråga 3 varav hon själv var ansvarig handläggare och föredragande.

Frågorna mejlas då till RAÄs kontaktperson för riksintresseutbildningar, Tina Mathiesen, samt dåvarande t f enbetschef Mikael Jakobsson som medverkade i RAÄs yttrande angående Nobelcentret - Blaiseholmen. Mejlet stickas den 30 april.

BRISTANDE SAKKUNNIGUTLÅTANDE

Brister i RAÄ:s sakkunnigutlåtande – Bilaga 4

Då något svar inte erhöles fram till 7 maj skickas en påminnelse till bägge handläggarna. Dagen efter, 8 maj, erhålls ett svar, dock ej från någon av de två handläggarna utan nu träder enhetschef Rikard Sohlenius in och ger följande svar:

From: Rikard Sohlenius <rikard.sohlenius@raa.se>
To: "anders@agromova.se" <anders@agromova.se>
Subject: =?iso-8859-1?Q?Ang=Esende_riksintressen_och_hanteringar_av_Nobel_Centret_?=
=?iso-8859-1?Q?(dnr_RA=C4-2019-1333)?=
Thread-Topic: =?iso-8859-1?Q?Ang=Esende_riksintressen_och_hanteringar_av_Nobel_Centret_?= ?iso-8859-1?Q?
(dnr_RA=C4-2019-1333)?=
Thread-Index: AdUFcZU032OIKx1R/G3ZRmZFflkCA==
Date: Wed, 8 May 2019 07:44:00 +0000

Hej Anders!

Du har vänt dig till olika medarbetare på Riksantikvarieämbetet med frågor kring riksintressen och vår hantering gällande Nobel Centret/Blasieholmen. Myndigheten väljer att lämna ett samlat svar på dina frågor.

Yttranden i överklagningsärenden, exempelvis sådana ärenden som avgörs i domstol arbetas alltid fram i bred dialog mellan personer med olika kompetens, däribland juridisk kompetens. De handläggare vid Riksantikvarieämbetet som tar fram förslag på yttranden till domstolar har arbetat länge inom myndigheten med denna typ av uppgifter.

Den föredragande handläggaren är slutligt ansvarig för att, utifrån beredningen inom myndigheten, ta fram ett förslag till yttrande. Förslaget förankras sedan med närmaste chef innan det föredras för den chef som ska besluta i ärendet. De handläggare som tar fram förslag till yttranden har inte delegation att självständigt yttra sig, men kan anmäla avvikande mening i samband med beslut. Någon avvikande mening förekom inte vid yttrandet om Nobel center.

Det är viktigt att i sammanhanget komma ihåg att varje ärende är unikt och att de bedömningar som görs utgår från den aktuella kulturmiljön och vad som lyfts i riksintressebeskrivningen.

Riksantikvarieämbetet anordnar ingen särskild internutbildning avseende yttranden till domstol. För alla nyanställda finns dock en övergripande utbildning om vad det innebär att arbeta som handläggare vid Riksantikvarieämbetet, i utbildningen ingår roller och ansvar inom statlig förvaltning, statstjänstemannarollen, remiss- och ärendehantering m.m.

Riksintresseutbildningarna 2015-2017 utgick från Riksantikvarieämbetets handbok för riksintressen (<https://www.raa.se/samhallsutveckling/riksintresse-for-kulturmiljovarden/handbok-for-kulturmiljovarden-riksintressen>). Presentationerna anpassades utifrån de olika fokus och frågeställningar som lyftes vid respektive utbildningstillfälle, vilket i sin tur var avhängigt var någonstans utbildningarna genomfördes. De togs fram gemensamt av flera medarbetare.

Med vänlig hälsning
Rikard Sohlenius, enhetschef

Rikard Sohlenius
Enhetschef

Riksantikvarieämbetet
Box 5405
114 84 Stockholm